

in het bloed van patiënten; P. C. FLU, Vliegen en amoebendysenterie; G. GRIJNS, Onderzoek van de watervoorziening van de haven en de plaats Sabang; P. A. A. F. EYKEN, Zink in drinkwater; P. A. A. F. EYKEN, De lactosegisting als hulpmiddel bij het onderzoek van watermonsters; P. A. A. F. EYKEN, Onderzoek der bron Tjigewong bij Telaga.

Het Ziekenhuis. — XIII, 1: G. C. VAN WALSEM, In memoriam J. W. JACOBI; G. C. VAN WALSEM, Mededeelingen uit de praktijk.

P. M.

BOEKAANKONDIGINGEN.

Voorlezingen over ziekenverpleging, door J. EDUARD STUMPF. Zesde herziene druk, met 435 afbeeldingen tusschen den tekst. Haarlem, de Erven F. BOHN, 1916. Prijs f 12.50.

Bijna in elk der laatste jaargangen van dit *Tijdschrift* zal men een aankondiging vinden van het boek van STUMPF, dat zoo ongeveer periodiek in een nieuwe uitgave verschijnt. En het groote succes van dit in goed en vlot Nederlandsch geschreven werk is ten volle verdiend en is tevens een bewijs voor het hooge peil, waarop thans in ons vaderland de ziekenverpleging staat. De uitvoering en druk zijn, zooals wij het gewoon zijn geraakt, voortreffelijk en ook de talrijke afbeeldingen zijn bijna alle goed geslaagd.

Uit het voorwoord blijkt, dat de hoogleeraren H. BURGER en S. MENDES DA COSTA zoo bereidwillig waren de hoofdstukken in het bijzonder aan hun vakken gewijd na te zien. De schrijver streeft er naar steeds de nieuwste hulpmiddelen in zijn voordrachten op te nemen en te bespreken, waardoor zij een goede vraagbaak blijven voor een ieder, die met de ziekenverpleging doende is. Zoo is bijv. afgebeeld een zeer practisch gummi inzetstuk voor urinaals bij mannen, en zijn nieuwe plaatjes ingevoegd voor het uitspuiten van den neus met het glazen neusschuitje, van een handige methode voor de inademing van mentholdamp, van het uiterst practische druppelclysteer met thermos-flesch enz.. Ook is ingevoegd een beschrijving met afbeeldingen van de nieuwe isoleerinrichting voor de kinder- verpleging in het Binnengasthuis.

In een tijdschrift voor geneeskundigen kunnen de kleine opmerkingen, die men hier en daar zou willen maken, wel achterwege blijven. Door sommige artsen, die in de opleiding der verplegenden belangstellen, wordt echter beweerd, dat het boek van de leerlingen van gemiddelde algemeene ontwikkeling te veel studie en begripsvermogen eischt, dan dat zij dit alles in den korten opleidingstijd, waar toch in hoofdzaak practische ervaring op den voorgrond moet staan, zouden kunnen verwerken.

Al kan ik, uit eigen ervaring, met deze opmerking niet geheel medegaan, zoo zou toch de geachte schrijver er wellicht zijn aandacht aan kunnen schenken, zooveel mogelijk de practische ervaringen en wenken op den voorgrond te blijven stellen en de theorie tot het hoogst noodige te beperken.

Geen geneesheer zal het overigens betreuren dit boek eens door

te zien en nu en dan te raadplegen. Bij onze geneeskundige opleiding staat naar mijn meening de verpleegkunst te veel op den achtergrond, terwijl haar beteekenis om zoo te zeggen bij den dag stijgt. Wij zijn er langzamerhand aan gewend geraakt, dat de verpleegster(er) wel zal weten, hoe een zieke moet worden verzorgd, maar in bijzondere omstandigheden, bijv. tijdens een mobilisatie, blijkt, dat vele geneeskundigen in zake verpleging hunner zieken, volstrekt geen leiding weten te geven.

Daarom wensch ik het boek van STUMPF in veler handen.

N. P. VAN SPANJE.

Kurze Anleitung zur Verhütung von Gelenkversteifungen, Decubitus und Herzschwäche bei unseren Schwerverwundeten von Sanitätsrat Dr. G. BONNE, Oberstabsarzt; mit 22 Abb. im Text. Jena, GUSTAV FISCHER. 1916. Prijs 1 mark.

Bij de talloze oorlogsverwondingen der ledematen, welke een langdurige behandeling met bedrust en fixeerende verbanden vereischen, is uit den aard der zaak het gevaar voor het optreden van gewrichtsverstijvingen groot. BONNE wijst in bovengenoemd geschrift nog eens met nadruk op het belang van tijdige voorbehoedende maatregelen in deze, waarvan hij de techniek voor ieder gewricht afzonderlijk aangeeft. Goede afbeeldingen naar fotografieën verduidelijken de beschrijving der door hem gebruikte, gemakkelijk te vervaardigen toestellen en veraanschouwelijken de bereikte gunstige uitkomsten. Als bijkomstig voordeel werkt de behandeling der zieke gewrichten, gepaard met bewegingen der gezonde ledematen en stelselmatige diepe ademhalingen (bedgymnastiek), gunstig op den bloedsomloop en de hartspier en voorkomt zodoende hartzwakte, hypostase en doorliggen.

Moge al de heelkundige niet veel nieuws in dit boekje aantreffen, voor de velen, die, zonder zich in het bijzonder in deze richting bewogen te hebben, in oorlogstijd geroepen worden gewonden te behandelen, zal de lezing ervan slechts nut stichten. Er kan inderdaad niet genoeg op dit aambeeld gehamerd worden.

D. J. E. MAC LEOD.

BEROEPSBELANGEN.

DE ZIEKENFONDSKWESTIE TE AMSTERDAM. — Hoewel het nog geruimen tijd zal duren, alvorens de ziekenfondskwestie in alle onderdeelen zal zijn opgelost, is de zaak thans toch in zooverre geregeld, dat, in afwachting van het definitieve contract, den 1sten Juli a.s. een voorloopige overeenkomst in werking treedt, waarin de voornaamste punten zijn vastgelegd.

Zoo is bijvoorbeeld de welstandsgrens geregeld en bepaald op f 1400.— per jaar voor een gezin zonder kinderen of met één kind. Voor elk kind daarboven wordt de grens met f 100.— verhoogd.

Voor ongehuwden is het maximum-inkomen op f 800.— bepaald. Het honorarium der geneesheeren is volgens het nieuwe contract bepaald op f 2.35 per jaar en per